

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enarrationes Novae D. Martini Lutheri in Ionam Prophetam

Jonas, Justus

Haganoæ

Secvnda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36521

I N I O N A M

furit & insanit. Cetus autem est horribilis, & suo
 immani rictu & dentibus illis trabali magnitudine,
 hoc est, Sathan terribilis est & formidabilis, & mi-
 natur, infrendens suis dentibus, id est, insultat pijs
 potentia Regum, principū, nusquam non in pericu-
 lum & cadem intentans. Sed tamen Ionas mirabi-
 liter seruat diuina potētia: & Verbi cursus, neq;
 fuga Ionæ, neq; tempestatum ac maris saeuitia po-
 test impediri. Sed omnibus periculis superatis per-
 rumpit, tandem peruenit Ninue. Ita etiā, licet mi-
 nistri Verbi per omnia uideantur infirmi, uiles, &
 contempti, mundus ubiq; in præcellenti splendore
 & potentia, tamen Dei Verbum & Euangelium, est
 contra hæc omnia inuictū & longè potentius. Pro-
 inde si semel in uniuersum omnes possent occidi, et
 quasi absorberi concionatores, tamen idipsum tan-
 tum uires adderet Euangelio, tamen eo concita-
 tior & fortior futurus esset cursus Verbi, sciscitan-
 tis alijs, & sic pudefacta omni sapientia & iusticia
 mundi, ut uidemus in Apostolis accidisse. Hæc ad
 nostram consolationē scripta sunt, ut nec nos terri-
 amur huius maris tempestatibus, & huius tanti ce-
 ti rictu, certi fore, ut nostrum quoq; Verbum felici-
 ter uincat, & nostrum Euangelium potentius sit his
 omnibus.

S E C V N D A.

Altera est de spiritali persecutione, quomodo
 agatur

agatur cum peccatore, quando spiritualiter mori-
 tur & uiuificatur, id est, quando est iustificandus et
 à peccato liberandus &c. Primum enim inest no-
 bis peccatum, quod cognatum est nobis per inobe-
 dientiam Adæ, quod & nos nostra inobedientia et
 sceleribus uarijs impie uitæ auximus, & sic subin-
 de fugimus à facie Dei, non obedientes uoluntati et
 imperio Dei. Hoc peccatum tunc primum ingraue-
 scit, quando à Verbo Dei delabimur in hypocrisim,
 & uarios cultus, & impietate cordis externa san-
 ctitate fucamus. Hæc enim inobedientia est fuga lo-
 riæ à facie Dei. Interim quod non sumus renati, sed
 adhuc ueteris Adæ, nulla est in nobis cognitio Dei,
 sed longè absumus à Deo, haud aliter atq; filius ille
 parum frugi in Euangelio. Quod autem Ionas fu-
 git ad mare, & ad nullum certum locum, signifi-
 cat peccatorem cum à Deo profugit, & sine Deo
 est, nullæ certitudini usquàm posse inniti, sed uehi et
 ferri iuxta mundi & carnis desyderia: quocunq;ue
 enim Sathan impellit & aufert, neq; scire aut cogi-
 tare tunc cæcum quo auferatur, sed tantum inhiare
 fugæ, & reiecta obedientia Dei, sui animi somnia,
 & bonas intentiones sequi: Descendit uero Iapho,
 inuenit nauim paratam, numerat ilico nauulum, con-
 scendit, cōsopitur in nauī, et sic dormiēs auehitur.
 Iapho Hebræis sonat pulchrum, formosum, hic uti-

IN IONAM

piorum est cœtus et congregatio eorum, qui sancti-
 uitam simulant tantum, & non timent Deum. Hic
 est locus aptus inobediencie & electicie sanctita-
 ti. Nam ibi inuenit nauim paratam, id est, hypocri-
 ta inuenit modum & formam uitæ, quæ sibi uidetur
 esse idonea ad salutem, qua possit recte duci, ut est
 lex Dei iuxta humanam opinionem intellecta. ibi
 inuenit nautas, id est, doctores talis humane iusti-
 cie & operum legis, illi abducunt eum, dubium &
 incertum quo ducatur, sed tantum in mediũ mare.
 Nam in talibus hypocritis non sunt conscientie cer-
 tæ aut firmatæ Verbo Dei, sed circumferuntur quoa-
 uis uento doctrine. Illis Ionas persoluit nauulum.
 Nam tales doctores sunt animalia uetris, omnia ha-
 bentes in questu, turpis lucri gratia facientes om-
 nia, & illis nemo non libenter numerat, illi ditantur.
 Nam & Deus populo Israel ut mercenario
 & populo legis ac operum, terram Canaan, & re-
 liqua corporalia dedit. Apostolis autem & Euangeli-
 stis nihil datur, sed suorum bonorũ rapinas sus-
 tinere coguntur. Hanc nunc nauim conscendit Iona-
 nas, hoc est, hanc doctrinam audit, iacetq; ibi, stertit,
 id est, securus est, & putat secum bene agi, atq;
 sic consopitus, ipse sese non sentiens, uehitur. Sic
 enim sunt securi omnes iusticiarij, qui suæ hypocri-
 sis tam profundo somno consopiti stertunt, ut non
 sentiant.

sentiant peccatum suum, ut Salomon dicit Ecclesi.
Obedientia melior quam uictima impiorum, qui igno-
rant quantum mali faciant. Ecce hoc est in Iapho,
& in ima nauis descendere, hoc est, è sublimi &
editiori Hierusalē, id est, ex Dei obedientia descen-
dere in formosam Iapho, id est, speciosam hypocri-
sim bonæ intentionis, & humanæ ac propriæ opini-
onis. Ibi nunc superuenit Deus, & repente hūc san-
ctum inobedientem excitans, eius peccatum patefa-
cturus, ut tota illius sanctitas pudefiat, immittit tem-
pestatē, id est, sensu iræ & horribilis iudicij diui-
ni reddit perterritū. Ibi omnis fiducia propriæ san-
ctitatis & iusticiæ euanescit in morem fumū, ibi de-
sperant naucleri simul, & qui uehuntur, id est, do-
ctores & discipuli ibi primū sentiunt opera, nō con-
sistere coram uultu Dei, ibi subitus naufragij me-
tus omnes semel attonitos, pauesactos exanimari et
albescere facit. Ibi quilibet inuocat Deū suū, id est,
bonorum ut cunq; suorum operū iusticia nitens, con-
solationem quærit. At nullum illorū Idolorum au-
dit, nam omnes uerū Deū ignorant, ibi excitant Io-
nam, ibi primum fiunt ueri doctores legis, lex suo
uero fungitur officio, non docens amplius externā
iusticiam, quæ per opera est, sed ostendens peccatū
& iram Dei, & perterrefaciens conscientiam. Et
hoc sibi uult etiam missio sortis, qua quæritur pec-

IN IONAM

eatum, & tandem inuenitur reus Ionas. Nam lex à
 querenda & urgēda conscientia nō desinit, donec
 peccatores inuenerit, et ad confitendum peccatum
 perpulerit, ut Dauid Psal. 37. dicit, Cum tacui inue-
 terauerunt ossa mea. Hæc autem subita sortis alea
 indicat, quòd repēte cum minime putamus Deus se-
 pe ferit & percutit corda sensu legis & peccati.
 Non igitur cum nos præcogitamus, sed quādo omni-
 niū minime putamus, supuenit paterfamilias &
 & inuenit nos alios quā uellemus.

Ibi Ionas nunc cogitur agnoscere peccatum, &
 ad legis accusationē reum se fatetur, aliās non ces-
 sat tempestas. Quanquā autē summo & maximo
 conatu remis incumbūt, ut appellant ad littus, tamē
 nihil efficiunt, hoc est, talis cōscientia licet conuicta
 sit, tamen adhuc eluctari cuperet, & effugere mor-
 tis sententiā, licet iam ipsa in se acceperit mortis
 responsum, licet ipsa sese fateatur reā, ut uideat in-
 uitabile iudiciū. Et hoc est q̄ Ionas nō hic ipse desili-
 endo se precipitat, sed ab alijs è nauī proturbatur.

Tandem Ionam precipitant in mare, cum aliter
 huic malo occurri non potest, suppliciter præca-
 tur, ne Deus illis sanguinem innocentē imputet, &
 iam ualde timētes Deū, sacrificijs cedunt Deū &
 Hoc est quod Paulus Rom. 7. dicit, Lex est bona, ius-
 ta, & sancta, et nihilominus mortificat, & irā op-
 rat.

ratur, facit ut irascat Deo, sentiam iratum Deum.
 Qua de re alio loco differetur latius. Quod autem
 Deū timent & colunt, indicatur legem, quādo suo
 uero fungitur officio, esse Dei diaconiam ad mortifi-
 candum & humiliandum, quæ antea cum adhuc es-
 set in lapho tantū, id est, in speciosa hypocrisi ope-
 rum & iusticia humana, seruebat uentri, accipi-
 ebat naulum, & tantū faciebat securos stertentes,
 & pœnitere nescios hypocritas.

Hic uero horrendus ille cetus nunc adest, deuo-
 rans Ionam, id est, mors & infernus sequitur. Nam
 is est ordo harum rerum: primū lex, deinde per le-
 gem peccatum, peccatū autem consequitur mors,
 ut Paulus 1. Corinth. 15. dicit, Lex est potentia pec-
 cati, peccati autē stimulus mors est. Hoc est, si con-
 scientiæ essent sine peccato, mors eas non posset le-
 taliter uulnerare, nec discruciare, sed planè iner-
 mis hebetata cuspide ac sine stimulo esset. Cum au-
 tem peccatum sentitur in conscientia, mox suis le-
 talibus telis mors instructa & armata, ream adori-
 tur & inuadit conscientiam, uultq; hominem tru-
 cidare, et trucidat eterno homicidio, nisi gratiæ ad-
 sit auxilium. Sic etiam si lex nulla esset, id est, si ea
 lex non esset quæ fungeretur suo uero officio, ibi et-
 iam nullum esset peccatū, id est, peccatū non senti-
 retur, esset inefficax & quasi inermis: sic fit quādo.

IN IONAM

tales Ione, id est, tales iusticiarij securi in nauis con-
 sopiti stertunt. Quemadmodum etiam in natura ha-
 bet, ubi non est lex, ibi nullum peccatum est. Quan-
 do autem lex uenit, mox adest etiam peccatum, sen-
 titurq; in consciētia. Quam nunc horribilis aspectu
 fuit Ione immanis rictus illius beluæ, tam horribi-
 les sunt minæ & terrores mortis, conterrita, &
 peccatrici conscientia. Ibi nunc Ionas per tres dies
 & tres noctes moritur in uentre ceti, id est, pecca-
 tor in tātis angustijs, terroribus & pauoribus mor-
 tis luctatur, tamdiu donec desperet. Nam intra tri-
 dui spacium facile dijudicari potest, num quis effla-
 rit animam. Nam qui in tertium diem mortuus iac-
 cet, illum expirasse certum est, etiamsi toto triduo
 non iacuerit, hoc est, quando per unū diem & inte-
 gram noctem iacuerit, nulla spes est uitæ. Nam ille
 aliquid precedentis & insequētis diei atigisse po-
 test, ut triduo mortuus iacuisse uere dicatur. Hoc
 triduum autem, re potius, quam spacio temporis in
 spiritali hac morte, & in eiusmodi scilicet tentati-
 onibus longum est, nam ictu oculi fieri potest, ut et
 magnitudo, & tantus tentationum impetus adigat
 ad desperationem. Mox superuenit post tantā mor-
 tem uiuum Verbum Dei, id est, Euangelium gratia:
 & dicit pisci, id est, mandat morti, ne hominem per-
 dat. Ibi tum erumpit quasi è fumo flamma fidei, &
 liberatur

liberatur homo simul à peccato & à morte, uiuitq; hilari & erecta cōscientia, in gratia & iusticia Christi. Atq; hic primum Ionas Psalmū præ cordis abundantia eructat, In uoce laudis immolabo tibi. Et mēro affectu obiurgat eorum insaniam, qui relicta misericordia, in uanitate confidunt. Nam homines sicutati, sic quasi camino probati experiuntur uere quā excellens sit potentia & efficacia, quā magna amplitudo gratiæ fidei, & quā præ illa omnia nostra opera & merita, totaq; iusticia legis, nihil sint quā uanitas. Ex eiusmodi hominib. postea fiunt uere Theodidacti, & potentes magistri in Ecclesijs, qui maximo fructu possint docere & gubernare Ecclesias, cum non tantum ex libris sapiant, sed simul ex spiritu & experientia. Illorū tunc uoces & uerba uiua sunt, potentia, & penetrātia, ut hic Ionæ uerbum ad Niniuitas indicat.

T E R T I A.

Tertiam Christus ipse de se exposuit, Matth. 12. Quanquā non per omnia allegoria sit, sed potius parabola & similitudo. Nam Christus tantū eam partem historiæ attigit, quæ de mansione in ceto loquitur. Sicut Ionas, inquit, fuit tribus diebus & tribus noctibus in uentre ceti: ita filius hominis erit in corde terræ, & uocat signū Ionæ, id est signū quod Ionæ simile sit. Hoc triduum autem non exponit al.